

R-9486

REVISTA D'INFORMACION CULTURAU DETH CONSELH GENERAU D'ARAN

AUVIATGE

NUMERÒ 3 · ABRIU DE 2003

Aran un país

Santi Arisa i la Tribu

Caràtula deth CD que *Santi Arisa i la Tribu* presentarà eth dia 1 de mai en Salardú.
Se tracte de musiques tradicionaus araneses adaptades as ritmes actuaus

ROTA DES GLÈISES ARANESES

Ath long de força ans, qu'arribèren a èster sègles, acuelhien es precis des feligresi, consolauen es penes dera mòrt e celebraven es comunions dera vida; era sua altiva presència ère senhau d'identitat de tot un pòble e es sòns abitants discutien dejós es sòns cubèrts problèmas d'aguest e der aute mon. Aué en dia, es glèises dera Val d'Aran continuen acuelhent es precis, gòis e penes des sòns feligresi... arren a cambiat en aguest sens; en d'auti, òc.

Eth pas deth temps a volut qu'aguesti monuments d'inspiracion cristiana esdevenquen testimònis istorics d'un mon bipolar qu'auie enes glèises eth sòn punt de confluència entre eth cèu e era tèrra; e aguest testimoniatge artistic ei un valor hijut qu'aué en dia es glèises an de compartir amassa

damb era sua vocacion religiosa. Sabedors d'aguest redimensionament deth hèt religiós, eth Conselh Generau d'Aran e er Archiprestat dera Val d'Aran an hèt des glèises un patrimoni culturau tà protegir e tà ensenhar.

Enguan, er esfòrç dera Conselheria de Cultura s'a dirigit a difòner aguesta realitat artistica materializada enes glèises dera Val. Era edicion d'un CD (realizat per Carne Bergés) e d'un manuuu (Elisa Ros) ath torn dera tematica deth Romanic Aranés constate aguesta voluntat. Andús formats an era polivaléncia qu'exigís er entorn mediatic actuau; açò vò díder qu'aguest materiau de difusion serà exposat tant en escòles, com en fires de torisme, com en musèus o com en minjador de casa nòsta...e, dilhèu, per qué non?, en burèu ovau dera Casa Blanca; tot sigue per ua religiositat ben entenuda.

PROGRAMACION CULTURAU SANT JOAN D'ARTIES 2003

Era programacion culturau que s'amièc a tèrme en Sant Joan d'Arties pendent er an 2002 siguec un èxit qu'avalen es mès de 11.500 persones que visitèren quauqu'ua des 5 exposicions que se presentèren est'an passat o ben participèren enes diferents actes que se i realizèren.

Ua des nauetats qu'auem de remercar a estat era ampliacion der espaci dedicat a exposicions per part deth Conselh Generau d'Aran; s'an abilitat dus espacis: era sala der Ajuntament d'Arties e era sala de Betren. Er an 2003 començauè damb era exposicion de "Bruisheria" qu'en tot presentar-se en deseme de 2002 l'auem poduda visitar enquiath 23 de març de 2003, 4 mesi a on eth mon d'objèctes estonants e fantastiques creatures a estat vist per mès de 6.000 persones ena sala der Ajuntament d'Arties. Ena sala de Betren enquiath 27 d'abriu i traparam era exposicion "Nomades deth mon, vida e cultura deth pòble Mongòl".

En Sant Joan d'Arties er an s'inicièc damb era exposicion "Fauna Miaçada" pera

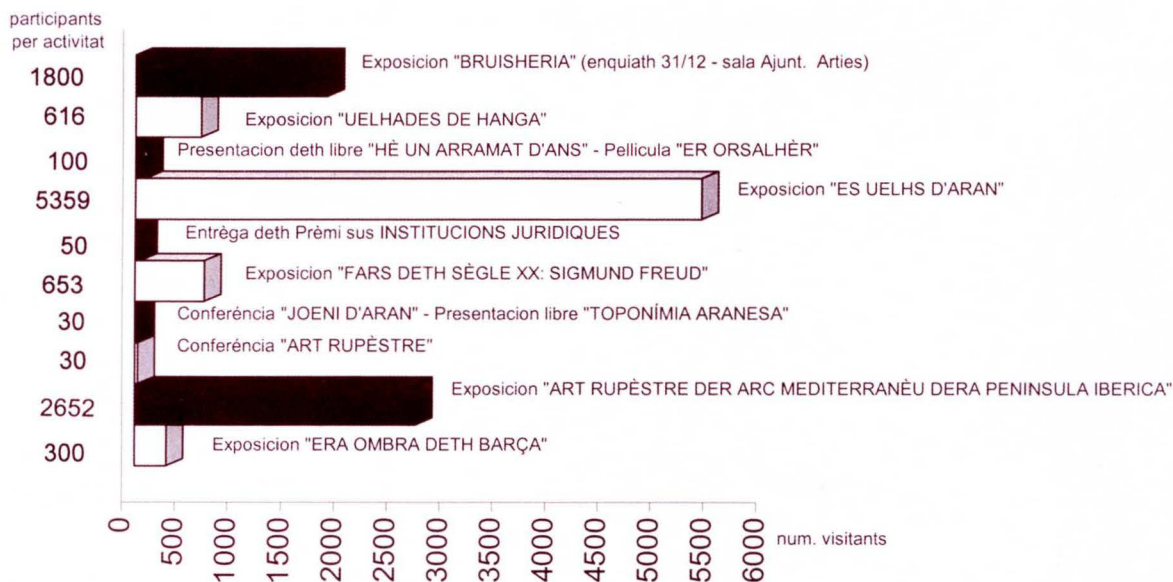
quau i passèren lèu toti es escolans dera Val d'Aran, mòstra qu'auèc plan bona critica entre es persones que s'apropèren a conèisher era problematica d'espècies miaçades.

Eth 9 d'abriu se presentèc era exposicion collectiva "4 pintors e 1 escultor" que durarà enquiath pròplèu 15 de junh e tanben se hec ua presentacion, eth madeish dia, deth materiau de difusion deth romanic aranés.

En mes de junh, se presentarà un libre sus es maquis ena Val d'Aran e se harà era entrèga deth prèmi literari Aran de Literatura. Volem anonciar-vos, tanben, era pròplèu exposicion "Montgarri" dera Fondacion deth Musèu dera Val d'Aran, deth 28 de junh ath 15 de seteme de 2003.

Era bona acceptacion des visitants de totes aguestes activitats culturaus hè qu'eth Conselh Generau d'Aran continue trabalhant entà aufrir ua bona e variada programacion culturau en Sant Joan d'Arties e en d'auti espacis.

RESUM ACTIVITATS CULTURAUS SANT JOAN D'ARTIES 2002

TOTAU VISITANTS: 11620

CONCORSI LITERARIS

Eth dia 29 de març aguec lòc era entrèga de prèmis dera XIII edicion deth concurs literari Mn. Condò Sambeat. Es guanhadors e finalistes sigueren: Rèmi de Fortaner e Lourdes Llonch en poesia e Adriana Garcés e Javier Castet en pròsa deth Nivèu A. Yolanda Cerviño e Ivan Bollo Medan en poesia e Guilhèm Vilches e Marianna Boya en

pròsa deth Nivèu B. En Nivèu C, Mireia Faure e Jonathan Berart e Maria Castet e Clara Berdié en poesia e pròsa respectivament. Finaument Clara Vilches, Pablo Remiseiro e Ingrid Jaquet obtengueren prèmi en Nivèu D. Era serada siguec amenizada pera Escòla Alejandro Casona de Les que representèc ua òbra de Casona.

ACTIVITATS CULTURAUS, ARTISTIQUES E ESPORTIVES

Diuèrses manifestacions culturaus, artistiques e esportives an cabuda ena Val d'Aran pendent tot er an e enriquissen, encara mès, era sua particulara identitat.

Ath delà des ja coneishudes hèstes e romieuatges qu'an lòc en aguest cornèr pendent lèu lèu tot er an, en cada sason i a bèra activitat que podem remarcar. Ena primauera mos trobam damb eth **Concors de Fotografia**, a on vos animam tà que i participetz entà immortalizar era beresa d'aguesta sason ena Val.

Ei en mes de junh quan comence eth **Romanic Musicau**, a on desparièrs concèrts de musica classica s'amien a tèrme en marc incomparable des glèises araneses, e es **Tardes**

de Gresca, a on es activitats d'animacion an lòc enes carrèrs des pòbles.

En mes de juliòl, non cau desbrembar es **Jornades Universitàries Occitanocatalanes**, enes quaus, pendent una setmana e damb activitats de tot tipe, era Val d'Aran esdeven eth marc incomparable dera cultura occitana, sense desbrembar era setmana de **codina occitanocatalana**.

Tanben en mes de juliòl, era Val se convertirà en punt estrategic entàs amants dera bicicleta de montanha, damb era celebracion dera **Copa Catalana Internacionau de BTT**.

A shivau entre er ostiu e era tardor, dus grani eveniments internacionaus a nivèu de bicicleta de carretèra passaràn pes nòstes tèrres. Er un ei eth **Tour de França** e er aute era **Vuelta Ciclista a España**, ena quau s'a previst qu'ajam un finau d'etapa.

Ena tardor, cau nomenar era **Mòstra Gastronomica dera Codina Aranesa**, ena quau, pendent quate dimenjades, diferents restaurants dera Val aufriràn menús gastronomicos, en tot èster eth lit eth producte estrelha.

DE VIELHA A SIDNEY

Pendent eth cors escolar, es mainatges des centres d'ensenhament dera Val d'Aran realizen quauques gessudes laguens deth país o en tot passar eth tunèl. Aguestes gessudes, programades annaument, son aprovades en Conselh Escolar e finançades ena sua totalitat peth Conselh Generau d'Aran. Eth còst totau des viatges siguec en cors escolar 2002-2003 de 25.750 €, e es beneficiaris sigueren toti es centres dera Val: IES d'Aran, CEIP Garona, CEIP Alejandro Casona de Les, CEIP Sant Ròc de Bossòst e totes es escòles dera ZER Val d'Aran.

Aguest finançament des desplaçaments arribèc tanben a d'autes associacions com son es grops culturaus dançaires, er esplai Aran-Thal o era Associacion espanhòla contra eth

càncer, era quau organize ues estades ena Val d'Aran pendent er ostiu tà mainatges que patissen aguesta malautia. En aguest concèpte, era cifra anteriora s'a d'incrementar en 5.319 €.

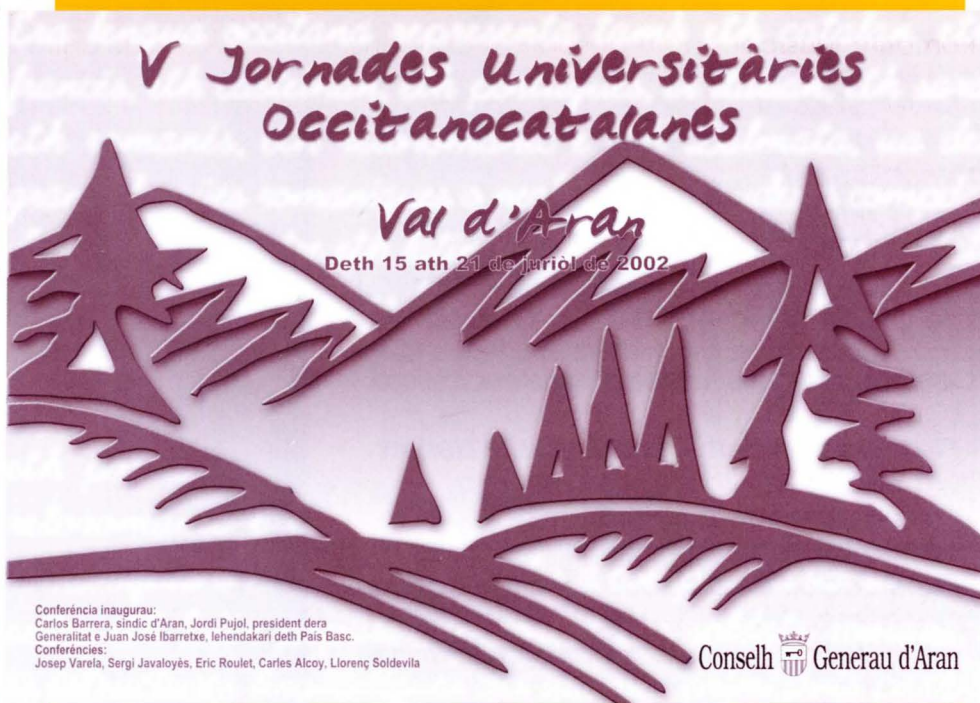
Eth Conselh Generau tanben apòrte sòs tàs desplaçaments que hèn es mainatges que participen enes activitats esportives organizades peth Conselh Esportiu, o tad aqueres qu'organizen es clubs tà participar en competicions d'esquí e patinatge. En tot cambiar èuros per quilomètres, vos podem díder qu'es autobusi que realizèren aguesti viatges heren aproximadament 16.500 quilomètres, ua distància similara ara que i a, en linha rècta, entre Vielha e Sidney.

PUBLICACION DES JORNADAS DE 2002

S'a publicat eth libre damb es conferéncias des Jornades der an passat. Se i recuelhen es intervencions

inauguraus sus era identitat des pòbles de Juan José Ibarretxe, Jordi Pujol e Carlos Barrera, e cinc conferéncias mès de d'auti participants que tractèren tèmes com: *Er ensenhament der Occitan enes Calandretes, Es tradicions populars en Gasconha, Jacint Verdaguer e era Val d'Aran, Aproximacion ara vida e òbra deth Deputat aranés Eduardo Aunòs Pérez, e Eth cambi lingüistic enes organizacions: eth cas catalan e eth cas aranés.*

Aguesta publicacion ei gratuïta e la trobaratz en Conselh Generau d'Aran.

Conferéncia inaugurau:
Carlos Barrera, sindic d'Aran, Jordi Pujol, president dera Generalitat e Juan José Ibarretxe, lehendakari deth País Basc.
Conferéncias:
Josep Varela, Sergi Javaloyès, Eric Roulet, Carles Alcoy, Llorenç Soldevila

Conselh Generau d'Aran

JORNADAS UNIVERSITÀRIES dETH 2003 ENA VAL

Enguan es Jornades se celebraràn era setmana deth 14 ath 19 de junhsèga, en tot èster aguesta era VI edicion. Son adreçadas a toti es publics e an com objectiu oferir diuersitat de còrsi, seminaris, talhèrs, conferéncias e activitats relacionades damb era cultura catalana e occitana. Son organizades peth Conselh Generau d'Aran damb era collaboracion dera Universitat de Lhèida e eth Departament d'Ensenhament dera Generalitat principaument, mès tanben i participen d' autes universitats, institucions, organizacions e associacions.

En programa i a previst:

Còrsi universitaris damb e quaus se pòden obtier crèdits de liura eleccion:

- Cors d'introduccion practica ar aranés.
- Cors de codificacion de lengües: critèris e problèmes.
- Cors d'istòria der art: Eth prumèr gòtic de Catalonha e en contèxte peninsular.
- Cors sus eth finançament des administracions locals.

Còrsi gratuïts:

- Seminari sus eth metòde EuroComRom: ensenhar a liéger facilament totes es lengües romaniques.
- Seminari sus naues tecnicas der ensenhament dera istòria
- Talhèr de dances tradicionaus dera Arrièja (vals vesies deth Coseran)

Conferéncias pes tardes d'assisténcia liura:

- Presentacion deth Cens Lingüistic der an 2001 ena Val d'Aran
- Presentacion deth trabalh de revision de toponímia aranesa
- Presentacion de diccionari occitan-catalan, catalan-occitan
- Presentacion deth diccionari aranés-anglés, anglés-aranés
- Presentacion dera exposicion: Roègue, país occitan.

- *Es pares eduquen as sòns hilhs, aué?*
- *Viatge pera Provença*
- *Castèth e bastides de defensa dera Val d'Aran*
- *País catar: un passeg pera istòria*
- *Eth pòble de Montgarri*
- *Occitan, catalan e marcs de referéncia*
- *Istòria dera lengua occitana en Cdrom*

Actes:

- Restitucion d'un libre d'actes dera Val d'Aran der an 1868 ath Conselh Generau per part der ajuntament de Balaguer.
- Conferéncia inaugurau a cargue d'un deputat europèu dera Val d'Aosta (Itàlia).
- Clausura: Taula redona sus partits politics occitans
- Fira d'artesanaria alimentària

Actuacions:

- Actuacion deth grop de musica e dança LO CÈU DE PAU
- Poiratz disposar deth programa complet en mes de mai.*

NOMENCLATOR DERA VAL D'ARAN

Eth Parlament de Catalonha pera Resolucion 563/V der an 1998 encomane ath Govèrn dera Generalitat era elaboracion d'un nomenclator oficiau que recuelhe e fixe era toponímia basica de Catalonha.)

Fondamentat ena Lei de Regim Especiau dera Val d'Aran e ena Lei de Politica Lingüistica, era Val d'Aran, per miei deth Conselh Generau, a era autoritat entà determinar era correccion des toponims deth territòri aranés. En aplicacion d'aguest principi s'entreguèc ath Conselh Generau d'Aran ua relacion de 825 toponims corresponents ath territòri aranés entà que procedisse ara sua correccion.

Eth Conselh Generau d'Aran encarguèc ara Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés era correccion d'aguesta toponímia que serà coneishuda coma eth Nomeclator dera Val d'Aran. Era OFEA compdèc damb era importanta collaboracion dera seccion de Lingüistica der Institut d'Estudis Aranesi, çò que suposèc ua plan grana aportacion ad aguest trabalh. Tanben se compdèc damb era

collaboracion der Institut d'Estudis Ilerdens que concedic ua bèca entà realizar eth treball de camp dera prumèra correccion, e damb era ajuda de toti es alcaldes dera Val d'Aran e des presidents des entitats locaus menores.

Era Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés amassèc totes es aportacions e sosmetec totes es correccions ath Plen deth Conselh Generau d'Aran que les aprovèc eth dia 26 de hereuèr de 2003.

Eth document finau a 852 toponims. Se n'an hijut 26 sus eth prumèr document e se n'a eliminat 41 (que ja non s'an incorporat ath document qu'ara auetz enes mans), per diuèrsi motius (non èster dera Val d'Aran, que ja non existissen, desconeishença, incertitud...). En totau s'an corregit 275 toponims, çò que represente ua correccion deth 33 per cent dera basa inicial. Ei indicatiu dera quantitat d'errors que se cometien enquia ara. Aué disposam d'un document basic sus era toponímia aranesa qu'ei a disposicion de toti es aranesi e persones interessades.

ES ESCUTS DERA VAL D'ARAN

Damb eth Decrèt 352/2002 s'amie era transferéncia de competéncies dera Generalitat de Catalonha ath Conselh Generau d'Aran en matèria de simbèus des ens locaus. Es escuts son es simbèus mès emplegats pes administracions locaus, ajuntaments e pedanies. Un escut ei un simbèu qu'a d'identificar eth municipi o er endret que vò representar e per tant a de poder èster acceptat pera majoria des persones que viuen en aqueth espaci. Atau donques i a d'auer

un procès participatiu entara sua elaboracion.

Ath delà dera participacion cau assegurar qu'es escuts siguen elaborats damb es principis dera eraldica internacionau. Un escut que non respècte aguesti principis non ei pròpriament un escut, pòt èster un emblèma o un aute simbèu, mès non ei un escut. Entà assegurar era participacion e era erudiccion, eth Conselh Generau d'Aran prepare un reglament que permeterà era elaboracion de toti es escuts des pòbles dera Val d'Aran.

MAPA OCCITÀNIA CATALONHA

Eth dia 12 de hereuèr se presentèc ena Sala de Plens der Ajuntament de Vielha eth mapa escolar centrat en espaci occitanocatalan. Ei un mapa damb un plantejament diferent donques que poténcie era idèa deth territòri occitanocatalan peth

dessus deth totemp predicat territòri espanhòu o francés. Se tracte d'un format que pera auta cara presente un mapa d'Euròpa en colors qu'indiquen eth procès de formacion. S'a hèt entrèga de mapes a toti es centres educatius dera Val d'Aran.

SECCION D'ESTUDIS JURIDICS DER INSTITUT D'ESTUDIS ARANESI

S' a constituït era Seccion provisionau d'Estudis Juridics der Institut d'Estudis Aranesi. Ei compausada per professionaus deth mon deth dret vinculats ara Val d'Aran que de forma voluntària dediquen ua part deth sòn temps a reflexionar sus aspèctes pròpis deth dret aranés. Atau s'estúdien questions relacionades damb era Torneria, era Mieja Guadanhèria, era lengua pròpia d'Aran, er urbanisme tradicionau,... De forma provisionau enquiara sua definitiva constitucion, era Presidència ei exercida peth Sr. Francesc Berdié.

ESCÒLA DE TECNICS ESPORTIUS DERA VAL D'ARAN

E ra Escòla de Tecnicos Esportius dera Val d'Aran a estat autorizada entà impartir especialitats de montanha. Enquia ara, era formacion professionau que s'i podie impartir ère era pròpia dera nhèu, ei díder esquí aupin, surf de nhèu e esquí de hons. Ara s'i pòden impartir tanben especialitats d'excursionisme, descens de barrancs, escalada, mieja montanha, nauta montanha e esquí de montanha. Eth Centre de Salardú s'a convertit en un centre referenciau a nivèu estatau entara formacion d'aguesti professionaus.

FORMACIONS EN ESQUÍ ANTERIORES ARA ESCÒLA (ETEVA)

E th Conselh Generau d'Aran a iniciat un procediment entà qu'aqueres persones que realizèren formacions d'esquí abans dera existència dera Escòla de Tecnicos Esportius dera Val d'Aran agen un reconeishment e poguen continuar era sua formacion. Per ua deishadesa deth Consejo Superior de Deportes, aqueres persones que se formèren anteriorament non pòden continuar damb era sua formacion. Eth Conselh Generau a metut era actuacion en mans d'un avocat que harà es gestions pertinentes entà que se reconeishe aquest dret.

ERA UEC

E th Conselh Generau d'Aran signarà un convèni damb eth Departament d'Ensenhament dera Generalitat entà promocionar ua Unitat d'Escolarizacion Compartida (UEC). Ua UEC ei un centre que garantís era atencion educativa as alumnes damb besonhs educatius especiaus derivats dera inadaptacion ath miei escolar enes centres qu'impartissen educacion segondària obligatòria. Ena UEC es alumnes receberàn activitats especificques adaptades as sòns besonhs en tot procurar que poguen seguir un currículum adaptat ara ESO. Eth contacte damb er IES entà assegurar que s'impartisque eth minim de besonh serà garantit e obligat. Er IES ei era institucion que damb es consultes necessàries facilitarà er alumnat qu'age besonh d'assitir entad aquest Centre. Aquest alumnat calerà que sigue ena UEC eth temps minim entà poder reiniciar era sua integracion en miei escolar.